

JOOGIVEE VARUSTUSKINDLUS
Riski- ja kriisijuhtimise juhised
Osa 2: Riskijuhtimine

Security of drinking water supply
Guidelines for risk and crisis management
Part 2: Risk management

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN 15975-2:2013 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles septembris 2013;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2017. aasta septembrikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 48 „Vee- ja kanalisatsioonitehnika“, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud Maarja Madisson, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 48.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN 15975-2:2013 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 14.08.2013.

Date of Availability of the European Standard EN 15975-2:2013 is 14.08.2013.

See standard on Euroopa standardi EN 15975-2:2013 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 15975-2:2013. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 13.060.20

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

Security of drinking water supply - Guidelines for risk and crisis management - Part 2: Risk management

Sécurité de l'alimentation en eau potable - Lignes directrices pour la gestion des risques et des crises - Partie 2: Gestion des risques

Sicherheit der Trinkwasserversorgung - Leitlinien für das Risiko- und Krisenmanagement - Teil 2: Risikomanagement

This European Standard was approved by CEN on 5 July 2013.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN-CENELEC Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN-CENELEC Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, Former Yugoslav Republic of Macedonia, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

CEN-CENELEC Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
SISSEJUHATUS.....	4
1 KÄSITLUSALA.....	5
2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	5
3 EESMÄRGID JA SIDUSRÜHMADE VASTUTUS	6
4 RISKIJUHTIMISE PÕHIMÕTE	6
4.1 Üldist.....	6
4.2 Riskijuhtimiseks moodustatav valdkondadevaheline töörühm.....	7
4.3 Joogiveevarustussüsteemi kirjeldamine	7
4.4 Ohtude ja ohtlike sündmuste tuvastamine	8
4.5 Riskihindamine.....	8
4.5.1 Üldist.....	8
4.5.2 Riskianalüüs.....	8
4.5.3 Riski kaalumise	9
4.6 Riskiohje	10
4.6.1 Üldist.....	10
4.6.2 Riskiohjemeetmete tuvastamine.....	10
4.6.3 Riskiohjemeetmete valideerimine.....	11
4.6.4 Riskiohjemeetmete rakendamine	11
4.6.5 Riskiohjemeetmete operatiivseire.....	11
4.6.6 Korrigeeriv tegevus.....	11
4.7 Riskijuhtimise põhimõtte tõendamine	11
4.8 Dokumenteerimine	12
4.9 Läbivaatamine.....	12
Lisa A (teatmelisa) Riskihindamise maatriks	13
Kirjandus.....	14

EESSÕNA

Dokumendi (EN 15975-2:2013) on koostanud tehniline komitee CEN/TC 164 „Veevarustus“, mille sekretariaati haldab AFNOR.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2014. a veebruariks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2014. a veebruariks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. CEN [ja/või CENELEC] ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

Kriisilukordades, mida on raske ennustada ja seetõttu võimatu riskijuhtimises täielikult sätestada, kohaldub sobiv kriisireageerimise korraldus. Selliseid olukordi käsitleb standard EN 15975-1.

Riski- ja kriisijuhtimise juhiste teine osa kirjeldab riskijuhtimist tavatoimingutes. Seda standardit täiendab standardisarja osa 1, mis käsitleb kriisijuhtimise protseduure.

See dokument on teine osa Euroopa standardisarjast „Security of drinking water supply – Guidelines for risk and crisis management“ („Joogivee varustuskindlus. Riski- ja kriisijuhtimise juhised“), mis koosneb kahest alljärgnevast osast:

- Part 1: Crisis management (Osa 1: Kriisijuhtimine);
- Part 2: Risk management (Osa 2: Riskijuhtimine).

Euroopa standardi väljatöötamist on rahaliselt toetanud EK ja programm CIPS (toetusleping HOME/2009/CIPS/FP/CEN-002).

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia, Makedoonia Vabariik, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Türgi, Ungari ja Ühendkuningriik.

SISSEJUHATUS

Riskijuhtimine, mis keskendub kõikidele joogiveevarustusahela lülidele (varude kaitse, veevõtt, transport, puhastamine, tagavaraks varumine ja jagamine), aitab vee-ettevõtjal kindlustada oma joogiveevarustusüsteemi ohutu, kindla, jätkusuutliku, keskkonnasäästliku ja ökonoomse töö, et tagada tervisele ohutu joogivee jõudmise tarbija kraani. Standard toetab Maailma Terviseorganisatsiooni (ingl *World Health Organization*, WHO) terviklikku, veeohutuskavadest (ingl *Water Safety Plans*, WSP) lähtuvat riskijuhtimise põhimõtet (vt [2], [3]).

Üle Euroopa on joogiveevarustuse korraldamiseks palju eri viise. Riskijuhtimise kohustus võib erineda olenevalt seadusandlusest ja asjaomaste organisatsioonide olemusest (avalik või erasektor). Riigi õigusaktid võivad kehtestada määratlused, mis erinevad selles standardis esitatud määratlustest. Sellisel juhul tuleks standardi kohaldamisel teha vajalikud kohandused.

Dokument sisaldab WHO veeohutuskavast lähtuva käsitluse põhielemente. See riskijuhtimisel põhinev käsitlus aitab ära hoida veevarustuse võimalikku kahjustumist. Käsitluse eesmärk on toetada vee-ettevõtjaid aktiivses tegelemises ohutusküsimustega veevarustuse tavapärase juhtimise ja toimingute käigus.

Riskijuhtimise rakendamine loob lisandväärtust, sest toetab veevarustusüsteemi olukorra süstemaatilist hindamist, süsteemi hoolikat juhtimist, aga ka vajalike täiustuste ja uuenduste kindlakstegemist ja tähtsuse järjekorda seadmist. Peale selle parandab see suhtlust sidusrühmade, eriti veevarustusahela eest vastutust jagavate sidusrühmade vahel.

Joogivee üldine riskijuhtimine kasutab väärtusanalüüsi üldisemaid põhimõtteid, mida saab kohaldada paljudes majandustegevuse valdkondades. See käsitlus aitab suurendada joogiveevarustuse riskijuhtimise olulisust organisatsioonis.

1 KÄSITLUSALA

See Euroopa standard kirjeldab riskijuhtimise põhimõtteid, mille eesmärk on täiustada joogiveevarustussüsteemi terviklikkust.

See Euroopa standard käsitleb kõiki üksusi ja sidusrühmi, kes vastutavad ühiselt ohutu joogiveevarustuse tagamise eest kogu varustusahela ulatuses, alates allikast kuni tarbimiskohani.

2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

2.1

joogiveevarustussüsteemi terviklikkus (*drinking water supply system integrity*)

joogiveevarustussüsteemi olemasolu, mis on sobilik ettenähtud kvaliteedi-, kvantiteedi-, katkematus- ja surve-eesmärkide saavutamiseks õiguslike/regulatiivsete nõuete ja vee-ettevõtja eesmärkide kohaselt

2.2

oht (*hazard*)

bioloogiline, keemiline, füüsiline või radioloogiline mõjur vees või vee seisund, mis võib avaldada kahjulikku mõju elanikkonna tervisele

MÄRKUS 1 Seisund sisaldab kogust.

2.3

ohtlik sündmus (*hazardous event*)

sündmus, millega kaasnevad ohud joogiveevarustussüsteemile või suutmatus ohte süsteemist kõrvaldada

2.4

korrigeeriv tegevus (*corrective action*)

tegevus, mida rakendatakse mittevastavuse (tegevuseesmärgi mittetäitmise) põhjuste kõrvaldamiseks ja selle kordumise vältimiseks

2.5

riskiohjemeede (*risk control measure*)

mistahes meede ja tegevus, mida saab kasutada ohu vältimiseks või kõrvaldamiseks või vähendamiseks vastuvõetavale tasemele

2.6

risk (*risk*)

ohtliku sündmuse tõenäosus ja tagajärgede raskus, kui oht ilmneb joogiveevarustussüsteemis

2.7

tõrge (*failure*)

kõrvalekaldumine tavapärastest töötingimustest, mida iseloomustab selle põhjus ja ulatus

2.8

valideerimine (*validation*)

tõendite kogumine ning hinnangu ja heakskiidu andmine olemasolevate või kavandatud ohjemeetmete suutlikkuse kohta